

Ilmub kord nädalas.

TOIMETUS JA TALITUS:	TELLIMISE HIND:	KUULUTUSTE HIND:
Tallinn, Pagarl tän. № 1, tuba 25-a (Sõjaministeeriumi majas). Awatud kella 8—1/2 16. Telefon 1-63 (Sõjawäe keskjaamast).	Aastas Mk. 300 Poolesaastas „ 150 Weerandaastas „ 75 Üksiknummer 15 marka.	1/1 lehekülge Mk 3600 1/2 „ „ 1800 1/4 „ „ 900 1/8 „ „ 450 1/16 „ „ 250

№. 11.

Laupäewal, 15. märtsil 1924.

VI aastakäik.

S I S U:

L.: Kaitsewäelaste pensioni seaduse eelnõu. — ms—: Ohwitseride kogude tegewusest ja ülesannetest. — E. J.: Sport ja sportlised õpejõud kaitsewäes. — D. L.: Prantsuse sõjawäe uue organisatsiooni alused riigikaitse seisukohalt. — Sõjawäeline ajakirjandus-teenistus Saksamaal ilmasõja ajal. — Ametlikud teated. — Segateated. — Wäljamaa sõjawäed.

Pärnu garnison.

Laskeharjutus gaasimaskides.

Kaitsewäelaste pensioni seaduse eelnõu.

Neil päivil esitas Wabariigi Walitsus Riigikogule kaitsewäelaste ja nende perekondade pensioni seaduse eelnõu. See seadus astub seni makswate Wene seaduste (SSK. VIII r. ja 23. juuni 1912 a. seadus) asemele, mis meie oludes enam kohased pole, ning täiendab 6. weebruaril 1920 a. väljaantud rahwawäelaste pensioni seadust, mis ainult kaitsewäeteenistuses töowõime kaotamise puhul pensioni andmist lahendab.

Eelnõu käsitab pensioni andmist ohwiteridele ja sõjawäe ametnikkudele, ning nende surma korral nende perekondadele. Elukutseliste sõdurite kohta leiti otstarbekohaseks eriseadus välja töötada, kuna nende teenistuse tingimused sootu teist-sugused on.

Pensionioiguslikke jagab eelnõu kolme liiki: 1) kaitsewäelased, kes teenistuse kohuste täitmisel ehk selle tagajärjel oma terwise kaotanud; 2) need, kes pikemat aega sõjawäes laitmatult teeninud, ja 3) need kaitsewäelased, kes õnnetuil juhtumistel väljaspool teenistuse kohuste täitmist terwise seewõrd kaotanud, et teenistuse jätkamine wõimatuks saanud.

Silmas pidades pensioni riikliku kinnitamise põhimõtet, on eelnõus ette nähtud terwise kaotajatele teenistuse kohuste täitmisel, eriti sõjawäljal, majandusline kindlustus sarnasel määral, mis oleks küllaline nende edaspidiseks ülespidamiseks, arwesse wõttes nende töowõimet. Seejuures pole pensioni määramisel aluseks wõetud mitte haiguse wõi wigastuse iseloom, waid töowõime kaotuse määr. Sellest välja minnes on eelnõus teenistuse kohuste täitmise tagajärjel osalise terwise kaotajatele (I l.) määratawaks pensioniks ette nähtud nii mitu % palgamäärast, kui mitu % töowõime kaotus, täielise töowõime kaotuse (100%) juures aga — 100% palgast neile, kes sedawõrd raskesti wigastatud ehk haigeks jäänud, et nende terwisline seisukord alalist abi nõuab, ning 85% neile, kes kõrwalabi ei waja. Et sõjaskannatanuile teatawat moraalset rahuldust anda, on neile, kes kõrwalabi tarwitawad, pension tõstetud kuni 125%-ni ning neile, kes ilma kõrwalabita läbi saawad, kuni 100%-ni. Pääle selle loetakse pensionioiguslikkudeks kõik teenistusest lahkujad kaitsewäelased, kes sõjas vähemalt 10% töowõimet kaotanud, selle pääle waatamata, mis teenistusest wabanemise põhju-

seks oli, kuna rahuaja oludes terwise kaotajatele pensioni ainult sel juhtumisel antakse, kui teenistusest wabanemise põhjuseks oli terwise kaotamine.

Aja wäljateenimise eest (II l.) on pensionioiguslikud tegewast kaitsewäeteenistusest wabanenud isikud, kes vähemalt 25 aastat riigiteenistuses on olnud. Selle liigi pensionimäär tõuseb 55%-st alates iga järgnewa teenistusaastaga 3% wõrra, kuni 30 aasta wäljateenimiseni, mis 70%-lise täispensionini annab.

Wäljaspool teenistuse kohuste täitmist töowõime kaotajad (III l.) saawad pensionioiguslikkudeks ainult pärast teatawa aja wäljateenimist kaitsewäes, mille kest-wus terwise kaotuse määrast olenewalt kahesugune, ja nimelt: kui terwisline seisukord kõrwalabi nõuab — 5 aastat, kui kõrwalabi tarwilik pole — 10 aastat. Mõlemal juhtumisel on pensioni alammäär 35% ning kaswab iga järgnewa wäljateenitud aastaga 2% wõrra kuni 30 teenistusaastani, mis kõrwalabi tarwitajale 85%, teistele 75%-lise täispensionini annab.

Pension loetakse kaitsewäelase wiimase ametkoha palga järele, kui ta sel ametkoyal vähemalt kaks aastat rahuajal ehk 3 kuud sõjaajal on teeninud, wastasel korral eelwiimase ametkoha palga järele. Palga all mõeldakse kaitsewäelase palk rahas ja natuuras, ühes kõigi alaliste lisatasudega, mille juure ka riidewarustus arwatud.

Pension wäljateenimise aega lühendab riwiteenistus $\frac{1}{5}$ wõrra ning lennuwäeteenistus $\frac{1}{4}$ wõrra. Sellest rippumatult on erilise hindamise alla wõetud sõja-aegne teenistus, kusjuures iseäralise arwestamise osaliseks on saanud wabadussõja-aegne teenistus. Nii arwestab eelnõu teenistust sõjas eesliinil, külgehakkawate haiguste wastu wõitlemisel ning juhtiwatel ametkohtadel — ühe päewa kaheks, wabadussõjas aga — ühe päewa kolmeks, kuna seljatagune teenistus sõjas kolm päewa neljaks, wabadussõjas aga üks päew kaheks loetakse.

Eesliini teenistuse mõiste alla käib teenistus waenlase wastu otsekohe tegutsewates wäeosades ja üksustes (rügementides, pataljonides, kompaniides jne.), välja arwatud majanduslised ametkohad, samuti ka teenistus laewadel nawigatsiooni perioodil.

Eesliini teenistusena arvestatakse ka sõjas saadud haavade ja epideemiliste haiguste tagajärjel ewakueerimisel wiibimise aeg kuni rawitsemise lõpuni haigemajas.

Pensioni wäljateenimise aja arwesse wõetakse aktiivne sõjawäeteenistus, luges teenistusse astumise päewast sõdurina wäeossa ehk õpilasena sõjawäe õpeasutusse 17-aastasest wanadusest alates. Sõjaajal arvestatakse pensioni saamiseks ka teenistus alla 17 aasta wanaduses. Pensioni wäljateenimise aja arwesse ei

tuse arwestamisel on eelnõus kinni peetud põhimõttest, et pensioni osalisteks saaksid ainult need Wene sõjawäes teeninud isikud, kes Eesti Wabariigi loomisest osa wõtsid, ehk wabariigi kaitsewäes pikemat aega teenides Wabariigile kasu on toonud. Sellest wälja minnes on eelnõus aja arwestamisel maksma pandud kitsendused nende kohta, kes wabadussõjast osa ei ole wõtnud. Wiimastele arwestatakse end. Wene sõjawäe teenistus pensioni wäljateenimisel täiel määral ainult pärast teatawa aja wäljateenimist kaitsewäes ja nimelt: neile,

Pärnu garnison.

Ühe kompanii söögisaal.

wõeta teenistuse aega ilma palgata, puhkusel ja rawitsusel wiibimise aega üle seaduse ettenähtud normi ning arestis ja wangistuses wiibimise aega üle 3 kuu. Kohtu ehk eeluurimise all olemise tõttu teenistuse kohuste täitmisest eemal olemise aeg wõetakse arwesse pensioni saamisel ainult siis, kui kõrwaldatu kohtu poolt õigeks ehk temale karistus määratakse, mis pensioni õigust ära ei wõta. Sõjawangis wiibimise aeg wõetakse arwesse ainult neil juhtumistel, kus kindlaks tehtud, et wangisattumine sündis täesti wäljapääsematu seisukorra tõttu.

Teenistust endises Wene sõjawäes loetakse kuni 6. detsembrini 1917 a. Wene teenis-

kes teenistusse astusid pärast 1. jaanuari 1920 a., kuid enne Wabariigi tunnustamist de jure liitriikide poolt, s. o. 24. weebr. 1921 a. — pääle 5-aastast teenistust kaitsewäes, neile aga, kes hiljem kaitsewäkke teenistusse astusid, on teenistuse kestwuse miinimum pikendatud kuni 10 aastani. Need, kes tähendatud aega kaitsewäes teeninud ei ole, saawad wäljateenitud aja eest poole pensioni.

Teenistust Eesti rahvuslikkudes wäeosades 6. dets. 1917 a. kuni 5. apr. 1918 a. arwestatakse sõjaaegse teenistusena. Teenistuse waheaeg Saksa okupatsiooni ajal wõetakse arwesse kui sõjawangis wiibimise aeg.

Wabadussõja alguseks loetakse 21. november 1918 a., lõpuks — eesliini teenistuse arwestamisel — 13. veebruar 1920 a., seljataguse teenistuse arwestamisel — 1. mai 1920 a.

Kaitseväelase perekond saab pensioniõiguslikeks, kui perekonnatoitja kaitseväelane surma päeval pensioniõigusline oli ehk pidi olema.

Perekonna all mõeldakse eelnõus lesknaist ning lapsi, niihästi abielus kui ka väljaspool abielu sündinud, samuti ka kasulapsi.

Teenistuses surnud isikute perekondadele arwatakse pensioni sellest pensioni määrast, mis need isikud oleks saanud surma päeval teenistusest lahkudes, ja nimelt: a) kui surm järgnes haiguse või wigastuse tagajärjena, mille põhjuseks ei olnud teenistuse kohuste täitmine — 35% 75-protsendilisest pensioni määrast, vastawalt teenistuse kestwusele (10 a. — 30 a.). b) kui surm järgnes haiguse ehk wigastuse tagajärjena, mille põhjuseks oli teenistuse kohuste täitmine — 100-protsendilisest pensioni määrast, teenistuse kestwuse pääle vaatamata.

Pärast teenistusest lahkumist surnud isikute perekondadele arwatakse pension sellest pensioni määrast, mis need isikud ise said või olid õigustatud saama.

Perekonna liigetele kuuluvad eeltähen-datud pensioni määrast järgmised osad: lastele — igaühele $\frac{1}{3}$ (nende arwu pääle vaatamata), lesknaisele — $\frac{1}{2}$.

Teenistuses surnud kaitseväelaste perekondadele on eelnõus ettenähtud pensioni kõrwal veel ühekordne toetusraha, mille

suurus oleneb perekonna suurusest. Nii on lastega lesele ehk mitmele waeselap-sele ette nähtud toetusraha perekonnatoitja $\frac{3}{4}$ aasta palga suuruses, lasteta lesele ehk ühele täielisele waeselapsele — $\frac{1}{2}$ aasta palga suuruses. Nende kaitseväelaste perekonnad, kelle surma põhjuseks oli teenistuse kohuste täitmine, saawad ühekordset toetusraha pääle pensioni, nende perekonnad aga, kelle surma põhjus ei olnud seotud teenistuse kohuste täitmisega, saawad ühekordset toetusraha ainult siis, kui nad pensioni ei ole õigustatud saama. Isikute perekonnad, kes alla 2 aasta teeninud, saawad ühekordset toetusraha poolel määral.

Pensioni maksmine teenistusest lahkunule kaitseväelasele lõpetatakse, kui ta uuesti teenistusse astub, mis pensioni saamise õiguse annab. Lesele lõpetatakse pensioni andmine, kui ta uude abielu astub, lastele, kes koolis ei käi, 18-aastaseks saamisega, kooliskäijatele 20-aastaseks saamisega. Igal juhtumisel lõpetatakse pensioni andmine, kui pensioni saaja karistusele mõistetakse, mis pensioni õiguse ära wõtab, ehk kui ta üle lubatud aja väljamaal wiibib, samuti ka tema surma korral, selle erandiga, et surnud kaitseväelase pension üle läheb tema perekonnale.

Kuna eelnõus nähtawasti kõigiti on püütud läbi wiia kaitseväelaste tulewiku õiglast kindlustamist, siis jääme lootma, et ka seadusandline kogu riigikaitse teenistusele pühendunud kodanikkude rasket teenistust wääriliselt hindab.

L.

Ohwitseride kogude tegewusest ja ülesannetest.

Wabariigi ohwitseride kogude põhikiri näeb ette väga awara ja mitmekesise tegewusala. Esimesele kohale on seatud ülesanne arendada ohwitseride eri- ja üldist haridust ning sõjawäelist osawust. Jätame kõrwale kogude teised ülesanded ja vaatame, mis oleme meie oma eri- ja üldhariduse täiendamiseks seni ära teinud ja mis hää tahtmise juures sel alal üldse wõib saawutada.

Ohwitseride kogude poolt senini korda-saadetud tööst mahub sellesse rubrikusse ainult raamatukogude ja lugemislaudade sisseseadmine. Wõib olla, on mõnel pool

korraldatud veel üksikuid loenguid ehk wõõraste keelte kursusi. Igatahes neis kogudes, mida tunneb käesolewate ridade kirjutaja, seda tehtud ei ole. Kõike seda on aga äärmiselt wähe wäitmiseks, et ohwitseride kogud on omad ülesanded ohwitseride eri- ja üldhariduse arendamise alal rahuloldawalt täitnud. Kui arwatakse, et sellest, mida ohwitseride talwiste õppuste nime all ametlikult pakutakse, erihariduse täiendamiseks küllalt on, siis on see täiesti ekslik waade.

Kuidas peaksid siis ohwitseride kogud oma liikmete hariduse täiendamiseks kaasa aitama?

Sõjateadus edeneb kiirel sammul. Et mitte ajast maha jääda, peab ohwitser palju lugema. Kuid väärtuslikumad sõjateaduslikud raamatud ilmuwad just nendes wõõrastes keeltes, mida meie ohwitseridest ainult üksikud waldawad (näit. prantsuse keel). Siin on wäeosa ohwitseride kogu juhatuse ülesandeks neid üksikuid keeltetundjaid „mobiliseerida“ ja nende kaasabil huwiäratawate raamatute lugemise ja arutamise koosolekuid korraldada.

Meie ei wõi oma kirjandusega ilmakirjanduse kõrwal hiilgada, kuid ka meie kirjanduses on palju väärtuslikku. Kõike seda, mis meie kirjanduspõldu rikastab, peab iga intelligent inimene (ohwitserist ei saa teisiti kõnelda) tundma. Kui asi selles suhtes mõnes wäeosas lonkab, siis peab ohwitseride kogu käed külge panema. Asjata oleks siin selleks teid näitama hakata, need jäägu täiesti kogude leidlikkuse hooleks.

Mis eelpool kirjanduse kohta öeldud, jääb makswaks ka kirjandusajaloo, kodumaa ajaloo, geograafia ja pedagoogilis-sükoloogiliste teadmiste suhtes.

Siis Eesti kirjakeel. Ka selle oskamisega ei wõi suur enamus meist kiidelda.

Tarwitseb ainult lugeda juurdlusi, ettekandeid, kirju jne., millede all ohwitseride nimed figureeriwad, et selles weenduda. Tõsi küll, meil on suur walik grammatika käsiraamatuid, mis sagedasti üksteisele lausa wastu räägiwad; meil on sõnu ja lauseworme, millede kirjutamine oleneb autori maitsest jne.; meil oleks ehk veel lubatawad eksimused õigekirjutuse keerdküsimustes ja stiili eestipärasuses, kuid mitte kõige lihtsamate sõnade ortograafias. Pääle kõige muu takistab wilets kirjaoskus ohwitseri otsekohest tööd. Et teistes ametkondades lugu parem pole, see ei pea meid rahuldama. Päälegi toowad ajalehed sõnumeid, et mitmed omawalitsuse asutused on hakanud oma ametnikkudele Eesti keele kursusi korraldama. Seda rada tuleb ka meil käia ja jällegi ohwitseride kogude otsekoheisel korraldusel.

Ülelligne oleks näidete nimestikku veel pikendada. Juba öeldust näeme, et laialdased alad meie ohwitserkonna waimlises elus nõuawad ajakohast edasiarendamist. Et ajaga sammu pidada, seks oleme üksikult nõrgad. Ohwitseride kogudel tuleb seda tõsiselt arwesse wõtta. —ms—

Sport ja sportlised õpejõud kaitsewäes.

Peaaegu kõigi riikide sõjawägedes on sport suure tähelepanu osaliseks saanud. Eesotsas sammuwad siin põhjariigid, kes teistega wõrreldes kaugele ette on jõudnud. Eestkätt tuleks siin nimetada Rootsit ja Norrat oma talispordiga, siis Soomet, kes oma kaitsewäes kõige mitmekesisemat sporti arendab. Suurejoonelised sõjawäelised spordi wõistlused ja pidustused oma tehniliste tagajärgedega kõnelewad selget keelt spordi suurest arenemisest Soome sõjawäes. Ei wõi tähelepanu pööramata mööda minna ka Nõukogude Wenest, kus edukalt tegutsewad punawäe sportlised ja füüsilise arendamise komiteed ja seksioonid, kes isegi kõiki punawäelasi sportima sunniwad.

Mis meie kaitsewäesse puutub, siis on sääl spordi harrastamine kõikuwal alusel, kannab juhuslist ilmet. Oleme kaugele maha jäänud isegi meie lõunapoolsest naabrist, Lätist, rääkimata lahetagusest wennasrahvast. Senini peetud kaitsewäe wõistlustel saawutatud tagajärjed ei pruugi

meid üllatada ega wastupidisele arwamisele wiia. Need mõned saawutused on üksikute sportlaste-kaitsewäelaste töowili, kes oma oskuse ja tehnika väljaspoolt on omandanud. Need üksikud jääwad kaitsewäes domineerima, kuna massiliseks sportimiseks praegustes tingimustes wähe lootust.

Meil on küll pea igas üksikus wäeosas meelelahutuse komisjonid, kes tegutsewad osalt ametlikul alusel, osalt aga omal initsiatiivil moodustatud. Kuid need on mitmekesiste ülesannetega koormatud ega suuda ühele ehk teisele meelelahutuse alale wäärilist tähelepanu juhtida. Raskest komistuskiviks spordiliikumise laienemisele on aga wastawate õpejõudude puudumine, mis end kõige walusamalt tunda annab. Peaaegu kõigil kaitsewäe spordiinstruktoritel, wälja arwatud mõned üksikud, puudub sportline minewik, wastawast koolist rääkimata. Ei tule imestada, kui sarnased õpejõud isegi kõige parema tahtmise juures omi ülesandeid

Wabadusristi Kawaler.

*Aseadmiral J. Pitka,
Wabaduse Risti I liigi 1. järgu kawaler.*

Johan Pitka sündis Järwamaal, Jalgsemaa külas, Ansomardi talus 20. weebruaril 1872 taluomaniku pojana. Alghariduse sai walla- ja ministeeriumikoolides. Erihariduse omandas Käsmu, Kuresaare ja Baltiski merekoolides. 1895 a. tegi ta Tallinnas kaugesõidu kapteni eksami. 1907 a. awas J. Pitka Liwerpoolis Inglismaal „Eesti-Läti Laewasõidu Agentuuri“ ja töötas sääl kuni 1911 aasta juulini. Pärast seda asus Tallinna, kus omanimelise merekaubanduse äri asutas, mille ta pärast merekaubanduse ühisuseks muutis. Ühel ajal eeltähendatud ettevõttega asutas ta „Tallinna Laewa-Ühisuse“ ja korraldas „Balti Pääste Seltsi“. Kõiki kolme ühisust juhatades, asutas ta „Merekaubanduse ja Laewasõidu edendamise Seltsi“ ja oli ka selle juhatajaks, kuni sõda enamlastega teda sundis kõike oma jõudu kodumaa kaitseks ohwerdama. Rewolutsiooniaegadel aitas ta Eesti sõjawäge luua, Eesti sõjawäelaste kongresse toime panna ja töötas Eesti Sõjawäelaste Ülemkomitees selle liikmena. Organiseeris Tallinnas Omakaitset. Kui enamlased esimest korda Narwale kallale tungisid, korraldas ta enamlaste wastu kooliõpi-

lastest ja teistest wabatahtlikkudest kaitseliidu salku ja seadis kokku 1. soomusrongi. Sellest pääle algas meie soomusrongidel wisa ja järelandmata wõitlus enamlaste pääletungiwate wägedega. Ka teiste soomusrongide ja soomusautode ehitamist ja warustamist juhtis J. Pitka, ühtlasi mereoperatsioonete walmistades. Kui kerge ristleja „Lembit“ korda sai, töttas Pitka sellega waenlase seljataha partisaanide salku maale saatma ja waenlase rannaäärseid seisukohti pommitama. Selle kõrwal aitas ta Wabariigi Merejõudude Staapi, Merewäe Tehnika ja Warustuse ametit, Sadamate Walitsust ja teisi ametid ja asutusi luua. Sellega ühel ajal loodi ja õpetati merewägi ning seati sõjalaewad korda.

Kui sõda lõppes, lähkus aseadmiral Pitka jälle eraellu, et oma tegewust mereasjanduse alal jätkata. Käesolewa aasta märtsis lahkus J. Pitka Eestist, et Kanaadasse elama asuda.

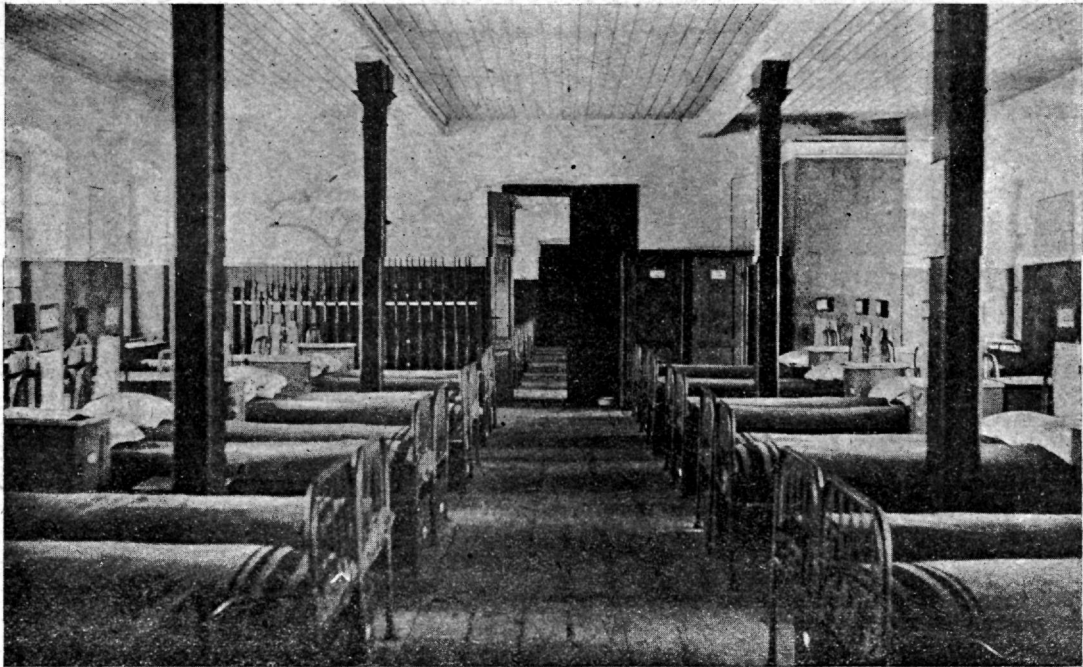
Pääle Wabaduse Risti on aseadmiral Pitkal weel Inglise kuninga poolt annetatud Püha Miikaeli ja Püha Georgi ordu märk.

täita ei suuda, veel vähem sportlise liikumisega sammu pidada. Täitsa ekslikud on arvamised, nagu võiks õpejõud olla hää eriteadlane ilma et tal tegelikult sportida waja läheks. Sarnased õpejõud võiksid wahest tingimisi aset leida mõnes era organisatsioonis, kus algajad kõrwuti enam arenenud tegelikkude sportlastega oma esimesi katseid teewad, omandades wiimastelt tehnikat ja täpsust. Kaitsewäes on aga kõik noored, algajad, kes wajawad esimestel sammudel näitlikku õpetust. Teoreetiline õpetus üksinda ei wõi siin kunagi rahuldawaid tagajärgi anda.

instruktor ikka edasi oma saamatust kaitsewäelaste kulul maskeerida püüab.

Weel näide. Üks kohalikkudest kaitsewäe osadest oli pikemat aega silmapaistew oma sportlise tegewusega, eriti talispordiga. Igal garnisoni spordiwoistlusel esinesid wäeosa kaitsewäelased suurel arwul ja rahuldawate tagajärgedega. Tol ajal oli wäeosa instruktoriks kauaaegne ja mitmekesise sportlise minewikuga tegew-sportlane, kes asja juures huwiga ja wäsimatult töötas, ise tegelikult kõik kaasa tehes. Nimetatud instruktori lahkumisega (majanduslistel põhjustel) hakkas sportline tegewus langema.

Pärnu garnison.

Ühe kompanii magamisruumid.

Olen mitmel korral spordiõhtuil näinud, kuidas üks instruktoritest sõdureid ühele ehk teisele spordiriistale käsutas ning suusõnaliselt harjutused ette dikteeris. Loomulikult äpardusid algajatel katsed seni, kui mõni enam wilunud isik harjutuse näitlikult ette polnud teinud. „Instruktor“ polnud waewaks wõtnud saalis sportimise kohaselt riietuda. Algajate saamatuse kohta wäljendas ta tihti ironiseeriwaid märkusi. Teadagi, et sarnane õpewiis kaitsewäelasi rahuldada ei suuda ning sportimise wastikuks teeb. Tagajärg — algajad hakkawad abinõusid otsima sportimisest wabanemiseks, kuna

Nüüd on wäeosa sporditegewus kõik elutudemärgid kaotanud. Ei eksi wist, kui sportlise languse praeguse instruktori arwela kirjutan. Wiimane pole sportliselt tegutsenud, wast paar ringi jooksnud. Ja selle all kannatab wäeosa sport raskelt.

Wastandiks võiks olla ühendatud õpeasutused, kus sportimine, eriti wõimlemine, meie kitsaste raamidega arwestades, tähelepanuwäärt edukas. Ja seda just selle tõttu, et õpeasutuste instruktorid on wastawate teadmistega ja tegew-sportlased, kes anduwad oma kohuste täitmisele ihu ja hingega. Sport on ala, mis nõuab õpetajalt täielist andumust, erilist oskust oma teadmisi nii

teoreetiliselt kui praktiliselt edasi anda ning түsedat organiseerimise wõimet, et asja kõigile huwitawaks teha, kaasa kiskudes. Kuid sarnaseid jõude on kaitsewäes wähe. Prowintsis asuwate wäeosade sportline seisukord on weel kurwem. Seni kui kaitsewägi endasse paremaid spordijõude pole koondanud, jääb sport surnud punkti. Weel rohkem — oskamatud ja saamatud õpejõud wõiwad oma tegewusega isegi sportliseks languseks põhjust anda.

On ülim aeg seisukorda paranduse toomiseks ning kaitsewäes spordi kindlale alusele seadmiseks. Peab tähendama, et wastawaid õpejõude on Eestis üldse wähe, kuid need tulewad ametisse kutsuda, neile elamist wõimaldada. On ju paremad jõud kaitsewäest lahkunud, et tasu puudulik. Kaitsewäel tuleks endale õpejõude kasutada, seks kõiki abinõusid kasutades, kuni wäljamaale wastawatesse õpeasutustesse ettevalmistusele saatmiseni.

Samuti hädatarwilik oleks keskorganisatsiooni moodustamine, kel ülesandeks sportlise tegewuse juhtimine, instruktorite ettevalmistamine ja nende tegewuse kontroleerimine, pidustuste ja wõistluste korraldamine laiemas masstaabis, statistika jne. Teadagi, et selle ettepaneku elluwõimine riigile teatawaid kulusid tekitab, kuid see ei tarwitseks heidutada. Kulud on niiwõrd wäikesed, et need lühikeses aja jooksul end ära tasuwad. Seda tõendab Tallinna garnisoni spordikomisjoni tegewus. Kolmeaastase tegewuse juures pole riigi summasid kuigi palju kasutatud, kuigi on peetud mitmed üleriiklised wõistlused, mis äärmiselt kulukad.

Wõib loota, et küsimus tulewikus rahuldawa lahenduse leiab ja sport meie kaitsewäes juhusliku ilme kaotab. See oleks üldse meie noorele, kuid elujõulisele spordile suur teene. E. J.

Prantsuse sõjawäe uue organisatsiooni alused riigikaitse seisukohalt.

1924 a. jaanuari lõpul esitati Prantsuse parlamendis parlamendi liikme Jean Fabry poolt sõjalise komisjoni aruanne sõjawäe organisatsiooni uute aluste kohta. Selle aruande järele on tulewikus kindlasti lahutatud ühest küljest alalise sõjawäe organisatsioon, kus olukorrast olenewalt muudatusi ette wõib tulla, teisest küljest aga mobilisatsiooni ringkondade organisatsioon. Need mobilisatsiooni ringkonnad peawad sündmustest olenematult alalised ja muutumatud olema. Seega on puht sõjawälise ja territoriaalse wäejuhatuse wahele kindlad piirid tõmmatud.

Siin ei ole tegemist mitte mõne osalise administratiivse muudatusega, waid terve riigi kaitsega tulewikus. Kuni 1914 a. oli Prantsuse sõjawäe põhiorganisatsiooniks wäe korraldus korpuste raamid, millega territoriaalne jaotus oli seotud. Korpuse juhatus oli wäljaõpetatud meeste muretsejaks, hoidis alal sõjalisi materjale ja warustust. Kui wäed frondile lahkunud, jäi see wiimane ülesanne — ladude hoidmine — tema pääkohustuseks, millega muidugi ka seotud oli seljatagune kaitseteenistus. See korraldus oli ilmasõja eeli walitsewate waadete tagajärg, sest arwati, et sõda ei saa kauemat aega kestma.

Sedamööda kuidas sõda pikale wenis, jõuti otsusele, et sarnane süsteem kauem ei wõi kesta. Seda tõendasid 1915 a. kestwusel ettewõetud muudatuste katsed. Korpuste ringkonnad polnud enam üksusteks, mis oleksid suutnud endasse mahutada warustuse muretsemist ja tööstustoodangu ettevalmistust, ladude ja teenistuste korraldust, samuti ka kõiki frondi ja riigi tarwidusi rahuldada. Seks polnud korpuste ringkonnad ette-

walmistatud. Neil polnud seks tarwisminewaid abinõusid ega ka tarwilikku isikulist koosseisu. Tarwiduste sunnil tekkisid uued kõrgemad organisatsioonid, nii et wõimud oma tarwidustega otsekohe, ringkonna wäejuhatust kõrwale jättes, departementide poole pöörasid.

Uuel korraldusel on eesmärgiks kõiki neid puudusi kõrwaldada. Alused, millel ta põhjeneb, on järgmised:

Rahuaegne sõjawägi on esimesel kokkupõrke silmapilgul tugewaks piirikaitse sõjawäeks, mis mobilisatsiooni tõttu seljataga ja kui kiire transport kindlustatud, waenlase territooriumil kohe tegewusse wõib astuda, selle püsiwalt wallata, seega wastaselt wõimaluse wõttes Prantsuse riigi piiridest üle tulla. See wägi peab kindlustama operatiivbaasi ettevalmistamist terve rahwa sõjawäe jaoks, mille üldine mobilisatsioon jalule seab. Rahuaegne wägi peabki seda terve rahwa mobilisatsiooni warjama.

Selle rahuaegse sõjawäe koosseis on, spetsiaalsed wäeliigid hulka arwamata, 32 diwiisi päale kindlaks määratud. Diwiisid alluwad 16 korpuse staabile, milledest 13 Prantsusmaal ja 3 Rheini territooriumil.

Terwe Prantsusmaa territoorium jaotatakse 20 mobilisatsiooni ringkonnaks, kusjuures igale korpuse ülemale allub üks wõi mitu mobilisatsiooni ringkonda. Rahuaegsetel wägedel, mida nende „warje“ ülesande tõttu piirikaitse sõjawäeks wõib nimetada, on oma kindel kiire mobilisatsiooni tähtaeg. Terwe rahwa sõjawägi mobiliseerub pärast teda ja tema „warje“ all. Seega peab terve rahwa sõjawäel omaette mobilisatsiooni organid olema.

Euroopa seisukorrast olenewalt võib wäeteenistuse raskusi ja wägede rahuaegset koosseisu vähendada, ehk, kui hädaoht ähwardab, suurendada.

Seega võib rahuaegses sõjawäes muudatusi ette tulla. Alaliseks ja muutumatuks peab aga jääma sõjakorral terve rahwa jõudude ja abinõude tarwitusele wõtmine ja kasutamine ning terve rahwa mobilisatsiooni ettevalmistus kuni kõige vähemate peensusteni, nimelt terve riigi sõjariistus jõudude ja kodanliste, tööstusliste, majandusliste ning administratiiwsete mehhanismide mobilisatsioon.

Korpus on riwiüksuseks nii õpeperioodil kui ka frondil lahingperioodil. Ringkond ei ole mitte üksinda korpuse enda mobilisatsiooni orgaaniks, waid tarwiduse korral ka igasugu muude sõjaliste, tööstusliste, kaubandusliste, põllumajandusliste ja teiste asutuste mobilisatsiooni orgaaniks. Korpus on liikuwaks organismiks; ringkond on aga maaalaga seotud, mida ta peab eksploateerima.

Mobilisatsiooni momendist pääle asub korpuse ülem kohe frondile, kuna ringkonna ülem ühes oma staabiga kohale jääb, jatkates sõjaajal tööd, mis juba rahuajal ettevalmistatud ja alatud.

Ainult selle tegewuse katkematus on kindlustuseks, et see ringkonna mobilisatsiooni orgaan tarwilikul wiisil saab funktsioneerima ning sõja otstarwetele wastama.

Seega töötab uus süsteem praeguse olukorra juures Prantsusmaa julgeolekule suureks kindlustuseks olla. Sel süsteemil on see hää omadus, et ta wõimaldab ilma suuremate muudatusteta arendamist mõlemas sihis, s. o. wäeteenistuse aja lühendamise sihis, kui seda olukord Euroopas lubab, ehk wastupidi — kaheaastase teenistuse aja juure tagasi pööramist.

Tuleb tähendada, et Prantsusmaal pole seltskond kaheaastase teenistuse aja juure tagasi pööramast täiesti lahti õelnud, kuna Prantsuse rahwasaadikud ühes walitsusega riigile niisugust sõjawäge püüawad anda, missugust praegune olukord nõuab.

Kuid kõige tähtsam on Fabry aruandes tema riigikaitse organisatsiooni hoolas ettevalmistus. Tal pole mitte üksinda oma teatawad alused, waid püüab ühtlasi ka seltskonna wabatahtlikku tegewust walitsuswõimude tegewusega kokkukõlla wiia.

D L.

Sõjawäeline ajakirjandus-teenistus Saksamaal ilmasõja ajal.

Et näidata, millise tähtsuse andis Saksa sõjawäe juhatus ajakirjandusele sõjaajal, toome siin väljawõtte Nicolai *Der militärische Pressedienst*'ist.

Kuni ilmasõja alguseni ei olnud Saksa kindralstaabil ühtegi wahesidet ajakirjandusega. Ainult ajuti usutlesid ühes ja teises küsimuses tähtsamate ajakirjade esitajad kindralstaabi ülemaht ehk sõjaministeeriumi iseseiswate osakondade (walitsuste) ülemaid. Pääle selle olid mõned kindralstaabi ohwitserid suuremate ajalehtede juures sõjawäeliste küsimustes kaastöölisteks.

Wäljamaa ajakirjandust jälgiti wastawates wäljamaa jaoskondades kindralstaabi juures.

Sõjaministeeriumi juures oli ainult üks ohwitser, niinimetatud ajakirjanduse referent (Presse-referent), kelle kohus oli jälgida suuremaid sise-maa ajalehti. Nii oli siis sõjaministeeriumi käsutada ainult üks enam-wähem oma erialale ettevalmistatud ja ajakirjandusega läbikäimiseks koge-mustega warustatud ohwitser.

1913 a. palus sõjaministeerium luba ajakirjandus-teenistuse jaoskonna awamiseks. Parlament aga lükkas selle suure sõjawäe programmi läbi-waatomisel tagasi, mida kindralstaap kadeduse ja poliitiliste intriigide arwele kirjutas.

Wälisministeeriumi juures oli ajakirjandus-teenistuse jaoskond kaunis laialisele alusele seatud. Ta pööras oma päätähelepanu wälismaades loetawate suuremate omamaa demokraatliste ja sotsiaaldemokraatliste ajalehtede pääle. Sellele jaoskonnale antakse süüks, et ta midagi ära ei teinud ajakirjandus-teenistuse ühtlustamiseks ja et ta teiste ministeeriumide ja asutuste ajakirjandus-liste referentidega hoopis ühenduseski ei olnud.

Mobilisatsiooni ettevalmistamise tööd ajakirjanduse suhtes olid samuti äärmiselt puudulikud. Oli ainult wälja töötatud „Merkblatt für die Presse“, mis sisaldas terve rea piirawaid tsensuuri kohta käiwaid juhendid ja ainult mõne üldise positiivse juhtnõõri. Pääle selle peeti kindralstaabi sõjakirjasaatjate nimestikku.

Midagi ei teinud ka kodanline walitsuskond, ei rahuajal ega sõja lahtipuhkemise ajal, mis seda kahe silma wahetele jäänud puudust oleks wõinud kõrwaldada. Samuti ei olnud ära otsustatud ajakirjandusele kõige tarwilikumate waimliste ja tehniliste jõudude sõjawäe teenistusest mobilisatsiooni puhul wabastamise küsimus. Sõjaajal oli raske wäeteenistusse kutsutud ajakirjanikkudele wastawaid asemikke leida, kuna kindralstaap omal algatusel wäeteenistusse wõetud jõude ajakirjandusele tagasi anda ei wõinud. Muidugi mõjus see halwawalt nii sisulikult kui ka majandusliselt ajakirjanduse pääle. Ajakirjandus ise oli samuti passiivne. Isegi korralikku paberiga warustamist ja selle ajalehtede wahel ärajaotamist ei suudetud ette näha.

Nii ei olnud ilmasõja lahtipuhkemisel Saksa kindralstaabil ei oma ajakirjandus-teenistuse jaoskonda ega ajakirjandusega läbikäimise wilunud ohwitseri. Puudus üldse üleriikline ajakirjanduse juhtimise ametlik asutus (amtliche Presseleitung), mille ülesandeks oleks olnud ajakirjanduse kui wõimsama sisepoliitilise teguri ärakasutamine.

Poliitiliste pingutuste ajajärkudel, kui sellele seltsisid veel kuulujutud peatsest sõjast ja iseäranis mobilisatsiooni läbiwiimisel andis ühenduse puudus ajakirjanduse ja kindralstaabi wahel end kohe tunda.

2. augustil 1914 a. tähendas kindral Moltke, et wiibimata on waja luua waheside ajakirjandusega, mis on ka üheks mõõdapääsematuks sõjapidamise wahendiks, ja käsukirjaga kindralstaabi III B jaoskonna ülemale käskis ta moodustada ajakirjanduse jaoskonna ülemjuhatus juures.

3. augustil kutsuti kindralstaabi algatusel ajakirjanduse esitajad Riigipäewa ruumi nõupidamiseks kokku, kus neile sõjasaladuste salajas hoidmise vajadust meele tuletati ja öeldi, et kawatsetakse ametlikud teadaanded ajakirjandusele edasiandmiseks anda Wolffii telegraafi agentuurile. Ametlikke teateid mõeldi täiendada lasta sõjakirja-saatjate poolt, kelleks ajakirjandusel lubati omalt poolt esitada isikuid piiratud arwul. Sellel koosolekul toonitas Moltke, et sõjawäe wõimud mitte alati awaldata ei saa kõike, kuid mida juba awaldatakse, on õige.

Sellele esimesele ajakirjanikkude esitajate koosolekule järgnesid samas riigipäewa hoones kaks kuni kolm korda nädalas kindlaksmääratud usutlemistunnid, kus kindralstaabi, mereasjanduse, sõjaministeeriumi, tsensuurametkonna esitajad ja seljataguse Berliini raiooni ülem ametlikke sõjalisi teateid — isegi konfidentsionaal karakteriga — walgustasid ja ajakirjanduse esitajatele mõningate küsimuste pääle wastasid. Aegamööda seltsisid siis ka teiste ministeeriumide ja ametkondade esitajad (posti, raha, toitlus, wälis jne.). Esialgselt juhatas neid koosolekuid mereasjanduse esitaja, siis seljataguse Berliini raiooni ülem ja oktoobrist 1915 a. kindralstaabi esitaja.

Mõtete wahetamine neil koosolekull andis igakülgseid ja olulisi paremusi. Walitsuskondade ja ajakirjanduse esitajad kohtasid üksteist neu-traaltsel pinnal. Sellega loodi juba sõja alguses üldine ja laialdane side, mis ei olnud piiratud

üksikute poliitiliste parteidega wõi walitsuskondade-ga. Mõlemal pool woideti hulk aega raskeis sõjaoludes töötamiseks. Walitsuskondade esitajad tutwunesid üksteisega ja materjaaliga, mis teiste walitsuskondade poolt ajakirjandusele wälja anti. Mitte küllalt kogunud walitsuskondade esitajad, kelle hulka ka kõigepäält kindralstaabi esitajad kuulusid, tutwunesid ajakirjanduse iseäraldustega ja mitmesuguste parteide arwamistega.

Autoriteetlikud ajakirjanduse nõuanded kergendasid wäga kindralstaabi ajakirjanduse korraldamise tööd. Ühes jookswate küsimuste teadaandmisega awanes, nimelt nende ühel ajal ettekandmise tõttu, wõimalus ülewaadet saada suuremate küsimuste kohta ja sellega siis ka üldist sündmuste arusaamist laiendada, mida kindralstaabi ja walitsuskondade esitajad mitte harwa eesolewate sündmuste ajalehtedes ettewalmistamiseks kasutasid.

Kindralstaabi poolt loodud põhimõtete järele moodunes järkjärgult ajakirjandus-teenistus, mis 1915 a. sügisel „Sõjaajakirjanduse ametkonnaks“ (Kriegspressesamt) wälja kujunes. Ta jagunes: 1) ülemaks tsensuuri, 2) sisemaa ajakirjanduse ja 3) wälismaa ajakirjanduse jaoskondadeks; warsti awati weel 4) sisemaa propaganda jaoskond.

Sõjawäeline ajakirjandus-teenistus omandas nelja sõjaaasta jooksul nii laia ulatuse ja nii suure tähtsuse, millist Saksa kindralstaabi ülem kindral Moltke sõja lahtipuhkemise ajal enesele ette kujutadagi ei osanud. Saksa kindralstaabi töö ja edu sellel enne sõda tundmata alal oli määratu suur, niida tuled kirjutada Saksa kindralstaabi oskuse arwele kutsuda kõrwalt töö juure asjatundjaid ajakirjanduse ja trükiasjanduse alal, kui ka üksikute kindralstaabi koosseisu kuuluwate isikute energia ja ennastsalgawa töö arwele.

Ametlikud teated.

Arwatakse reserwi: Sõjawäe ametnik Hugo Tallmeister, Sw. st. korralduswalitsusest, arwates 1. märtsist s. a. Sw. ametniku asetäitja Jüri Laas, Sw. War. Wal., arwates 6. weebr. s. a. Registreerimisele ilmunud sw. ametnik Aleksander Lapp, arwates 2. weebr. s. a. Registreerimisele ilmunud sõjaaegne ametnik Aleksander Mitrofanow, arwates 2. weebr. s. a. Registreerimisele ilmunud farmatseut Erni Labi, arwates 6. weebr. s. a. Registreerimisele ilmunud arst Adolf Friedenthal, arwates 5. dets. 1923 a. Registreerimisele ilmunud arst Herbert Knüpffer, arwates 9. jaan. s. a. Registreerimisele ilmunud arst Oswald Leesik, arwates 4. weebr. s. a. Registreerimisele ilmunud arst William Schroeder, arwates 4. weebr. s. a. Registreerimisele ilmunud arst Bernhard Jürgens, arwates 16. weebr. s. a. Registreerimisele ilmunud loomaarst Nikolai Smirnow, arwates 4. weebr. s. a. Lipnik Ewald Märks, ajapikenduselt, arwates 1. märts. s. a. Registreerimisele ilmunud alamkapten Roman Nicolai, arwates 2. weebr. s. a. Registreerimisele ilmunud noorem-leitnant Johann Kalf, arwates 2. weebr. s. a. Registreerimisele ilmunud lipnik Johannes Adamson, arwates 29. jaan. s. a.

Wiiakse üle: Kapten Oswald Mullas, 10. jalgwäe rügemendist, Sõjawäe ühendatud õpeasutus-

tesse, arwates 5. märtsist s. a. Leitnant Konstantin Poljansky, 10. jalgwäe rügemendist, Sõjawäe ühendatud õpeasutusse, arwates 5. märtsist s. a. Leitnant Mart Haaber, 6. jalgwäe rügemendist, Sõjawäe ühendatud õpeasutusse, arwates 5. märtsist s. a. Kapten Mihail Müllerstein, 10. jalgwäe rügemendist, 1. jalgwäe rügemendi, arwates 22. weebr. s. a. Noorem-leitnant Oswald Pakkas, 1. suurtükiwäe rügemendist, 1. diwiisi staapi, arwates 1. märtsist s. a.

Määratakse teenistusse: Registreerimisele ilmunud arst Wladimir Kärk, 1. diwiisi laatsaretti, arwates 1. märtsist s. a.

Kustutatakse farmatseutide nimekirjast: Reserwi farmatseudid: Jaan Falkenberg, Karl Luts, Andres Windi, kõik arwates 1. märtsist s. a.

Loetakse ülendatuks meriwäe wanem-lei'nandiks (Käsukirja kaitsewäele № 2079 osaliseks muutmiseks): Leitnant Geörg Hennings, Kindralstaabi walitsusest, wanusega 10. jaan. 1923a.

Loetakse noorem-leitnandiks (ohwitserideteenistuselehtede läbiwaatamise komisjoni otsusel): Reserwi lipnik Jüri Kirchberg, wanusega 14. apr. 1917 a.

Wäljamaa sõjawäed.

Läti.

Läti jalgwäe vähemate üksuste organisatsioon ja relwastus. Läti sõjawäe kõrgem juhatus otsustas jalgwäge Prantsuse eeskujul organiseerida ja relwastada. Eeltööd selleks on juba waremalt tehtud. Läti jalgwäe kompanii seisab praegu koos 3 lahingrühmast. Rühm seisab koos kolmest ühesugusest jaost. Jaos on 12 sõdurit ja 1 instruktõr, jaotatud, Prantsuse jao eeskujul, laskurite lüliks ja automaatriista lüliks (Equipe). Kompaniis on 9 automaatriista. Rasketeks sõjariistadeks on jalgwäe pataljonides miinipildujate komandod, mis asendawad Prantsuse „Stockes“ ja 37 mm suurtükke.

Tähtsamad küsimused praegusel silmapilgul Läti sõjawäes. Läti sõjaminister kolonel-leitnant Birkenstein ja sõjawäe komander kindral Radsinsh informeerisid ajakirjandust sõjawäe tähtsamatest päewaküsimustest.

Sõjaminister loeb esimeseks ülesandeks seljatanguste asutuste kokkutõmbamist. Selle arwel tahetakse suurendada riwiosasid. Mõned seljatangused asutused likwideeritakse hoopis, nagu sõja-

wäe korteri- ja ehituswalitsus. Lätil puuduwad rannakaitse abinõud. Seda küsimust kawatsetakse põhjalikult selgitada. Sõjaminister tahab abinõud tarwitusele wõtta, et sõjawäge poliitikast eemale hoida. Praegu harutatakse uut teenistuskäigu ja pensioni seadust. Ohwitserid peawad sunduslikult tundma riigikeelt. Sõjawäes toimetatakse sellekohased katsed, ja need ohwitserid, kes riigikeelt ei tunne, arwatakse sõduritena reserwi.

Sõjawäe komander kawatseb samuti sõjawäge poliitikast eemale hoida. Pääle sõjawäe komanderi staabi organiseerimist tulewad mõned isikulisel muudatusel. Eriti suurt rõhku pannakse ühise sõjawäe doktriini wäljatõotamise pääle. Selleks korraldatakse ohwitseride õppused ja sõjamängud.

Lätis asutatakse „Kolme Tähe“ ordumärk. Läti walitsus otsustas asutada Läti wabariigi wäljakuulutamise mälestuseks „Kolme Tähe“ ordumärgi. Ordumärgi põhikirja harutatakse praegu parlamendis. Temal on 5 klassi: suurristi komander, suurohwitser, komander, ohwitser ja kawaler. Teda annetakse teenete eest sõja- ja rahuajal. Ordu nõukogu esimees on riigi president. —g.

Segateated.

Pärnu garnison talwel. Ühe aastaga, kui sõdurite arw garnisonis suurenes, algas ka garnisoni sisemises elus intensiivsem hoog.

Kohaliku kaitsewäe poolt korraldatud liuwäli, mida pääle sõjawäelaste kõik koolid ja eraisikud tarwitawad, ning kus õhtuti 3. diwiisi orkester mängib, on saanud sportimise ning lõbutsemise paigaks terwele linnale.

Krasnojarski kasarmutes annab rügemendi hariduse ja meelelahutuse komisjoni poolt sisse seatud kino igal nädalal sõduritele etendusi. Säälsamas on kolm korda nädalas põllumajanduslised loengud, mida selgitawad wastawad udupildid, nii et sõdur kaitsewäest hiljem tagasi minnes ka üldteadmistes kultuurmaade põllumehel läheneda on jõudnud.

Talweõhtute jaoks pakub waimuvara rügemendi raamatukogu (2030 köidet) ja lugemisetuba, milles tarwitada ajakirjad: „Sõdur“, „Spordileht“, „Põllumees“, „Agu“, „Odamees“, „Romaan“, „Kodu“ ja kõik lugemiseväärt kodumaa ajalehed. Kuu jooksul on raamatukogust raamatuid tarwitatud 867 korda. Üldlugemisetoaast eemal linnast asuwatel kompaniidel on korraldatud eraldi lugemisetoad ajakirjadega, ajalehtedega, male jne. mängudega.

Igatsusega ootame kewadet, et wahelduseks uisutamisele, suusatamisele saaksime kasutada töö kõrwal sportimiseks merd, päikest, muru supeluspargi spordiwäljal.

Senini aga tegutseme rohkem waimlisel alal.

— aTa —

Aiandus-mesinduse ja kanakaswutuse kursused Tallinna garnisonis. On kawatsusel garnisoni kaitsewäelastele kahes grupis — ohwitseridele Ohwitseride Keskkogu kasiinos ja sõduritele Sõdurite Kodu ruumides — aiandus-mesinduse ja kanakaswutuse kursusi korraldada.

Loenguid oleks iga äripäewa õhtul kaks tundi, kuna praktilised tööd oleksid pühapäiwiti aias pääle lumeminekut. Kursused wältaaksid 1½ kuud. Sõduritele oleks kursused hinnata Sõdurite Kodu summade arwel, kuna ohwitseridel lektorite tasuks arwatawasti umbes 500 marga ümber tuleks maksta.

Üiendus.

Artiklis „Poola sõjawäelaste ja riigiametnikkude pensioni seaduse põhijooned“ („Sõdur“ № 10) tuleb lugeda 24% asemel 2,4% (1. weerg, 9. rida alt) ja tsiwiilrügemen-dis asemel tsiwiilriigiteenistuses (2. weerg, 16. rida alt).

Teates „Lennukooli awamine Lätis“ (Sõdur Nr. 10) peab lause asemel „Ka ei pea nad nooremad olema kui 28 aastat“ olema „Nad peawad nooremad olema. . .“

Loengud. Sport. Piduõhtud.

Tallinna garnisoni „Sõdurite Kodu's“: Pühapäeval, 16. märtsil, kell 20 — 24 „Sõdurite Kodu“ poolt korraldataw tantsuõhtu klaveri saatel.

Esmaspäeval, 17. märtsil, kell 19 — 20. Kolonel A. Simon'i loeng: „Meie ligem naaber Soome Wene walitsuse all.“

Teisipäeval, 18. märtsil, kell 19 — 20.30. Wõimlemise õhtu.

Kesknädalal, 19. märtsil, kell 17 — 20. Ohwitseride õppus.

Neljapäeval, 20. märtsil, kell 19 — 20.30. Wõimlemise õhtu.

Reedel, 21. märtsil, kell 19 — 20. 20 — 21.30. Kapten R. Tomberg'i loeng: „Rahwawäe korraldamine ja wabadussõja algus“. — Kell 20 — 21.30. Kinoetendus.

Laupäeval, 22. märtsil, kell 19.30 — 24. „Sõdurite Kodu“ poolt korraldataw kontsert-tantsuõhtu sõjawäe orkestri saatel.

Pühapäeval, 23. märtsil, kell 19 — 21. Sõjawäe ühendatud õpeasutuste allohwitseride õpetareid poolt kursuste lõpetamise puhul korraldataw piduõhtu.

Toimetusele saadetud kirjandus.

Agu. Kirjanduse, kunsti ja kultuuri ajakiri № 7 — № 10.

Odamees № 1 (15). Jaanuar 1924.

Eesti Majandus. Tööstuse, kaubanduse ja rahanduse ajakiri № 6 — № 8.

Kodu. Perekondlik teaduse, kirjanduse ja kunsti ajakiri № 4, 5.

Majaomanik № 15, 16, 17.

Eesti Mets. Metsa- ja jahiasjanduse ajakiri № 4.

Eesti Raudtee № 1. — 1924.

Eesti Politseileht. Administratiiv-õigusline aegkiri № 6 — № 9.

Karys. № 2 (242).

Musu Zinynas. Karo mokslo ir istorijos žurnalas. № 16.

Wastutaw toimetaja: E. Limberg.

Wäljaandja: Kindralstaabi Walitsus.

„Sõduri“

kirjastusel ilmunud raamatuist on järgmised saadawal:

Prof. Martens: Sõda ja õigus, sõda ning seadus. Hind 50 mk.

Kolonel Reek ja ltn. Kent: Hobune, tema hindamine. Haiguste ja wäliste pahede äratundmine, wanaduse ja kaswu äramääramine; tabelite ja joonistustega. Hind 30 mk.

Kapten Leets: Nurgamõõtja, bussoli ja stereo-toru tarwitamine Wene ja Inglis suurtükkide jaoks. Laskemärkide kättejuhatamine. 44 joonistusega. Hind 65 m.

Kolonel Limberg: Kõnd. Selgitawate joonistustega. Hind 20 mk.

Kolonel Reek: Aja kaotus on — surm. Broshüür. Hind 30 mk.

Kindral-major Lebedew: Gaasiasjandus sõjas. Hind 50 mk.

Raamatuid võib saada „Sõduri“ talitusest Tallinn, Pagari tän. 1, tuba 25-a. Telef. 163 (Sw. keskj.)

Sõduri talituses on saadawal järgmised raamatud.

Ratsasõidu õpetus	Hind 50 mk.
Juhatused käsigranaatide pildumiseks	„ 10 „
Jalgwäe määrustik, 1. osa	„ 50 „
Kehaline kaswatus, Wõimlemismängud, I wihk	„ 25 „
Kehaline kaswatus, Wõimlemismäng. Liidu jalgpall, II wihk	„ 35 „
Lühikesed juhendid talwisteks õppusteks ohwitseridega	„ 20 „
Ameerika Ühisriikide sõjawägedes makswad doktriinid, printsiibid ja meetodid	„ 20 „
Määrused sõjamängu korraldamiseks.	„ 25 „
Laske-eeskiri jalgwäe relwadele, I osa	„ 120 „
R. Kent. Distsipliin	„ 75 „

Tähendatud raamatuid võib ka postiga tellida, kusjuures saatekulu tellija kanda jääb.

„Sõduri“

järgmised aastakäigud on weel saadawal

1-ne aastakäik (1919 a.) 39 numbrit (puudub № 1), hind 150 mk.

2-ne aastakäik (1920 a.) 52 numbrit, hind 200 mk.
4-jas „ (1922 a.) 23 numbrit (puudub № 1) ühes lisadega (12 numbrit), hind 300 mk.

5-es aastakäik (1923 a.) 24 numbrit ühes lisadega (12 numbrit), hind 300 mk.

Kolmandast aastakäigust on saadawal mõned üksikud numbrid.

Tellida võib, postiga ehk suusõnal, „Sõduri“ talitusest, Tallinn, Pagari tän. 1, tuba 25-a. Telefon № 163 (Sw. keskj.)